

BALATON

A BALATONI
SZÖVETSÉG
HIVATALOS
ÉRTESÍTŐJE

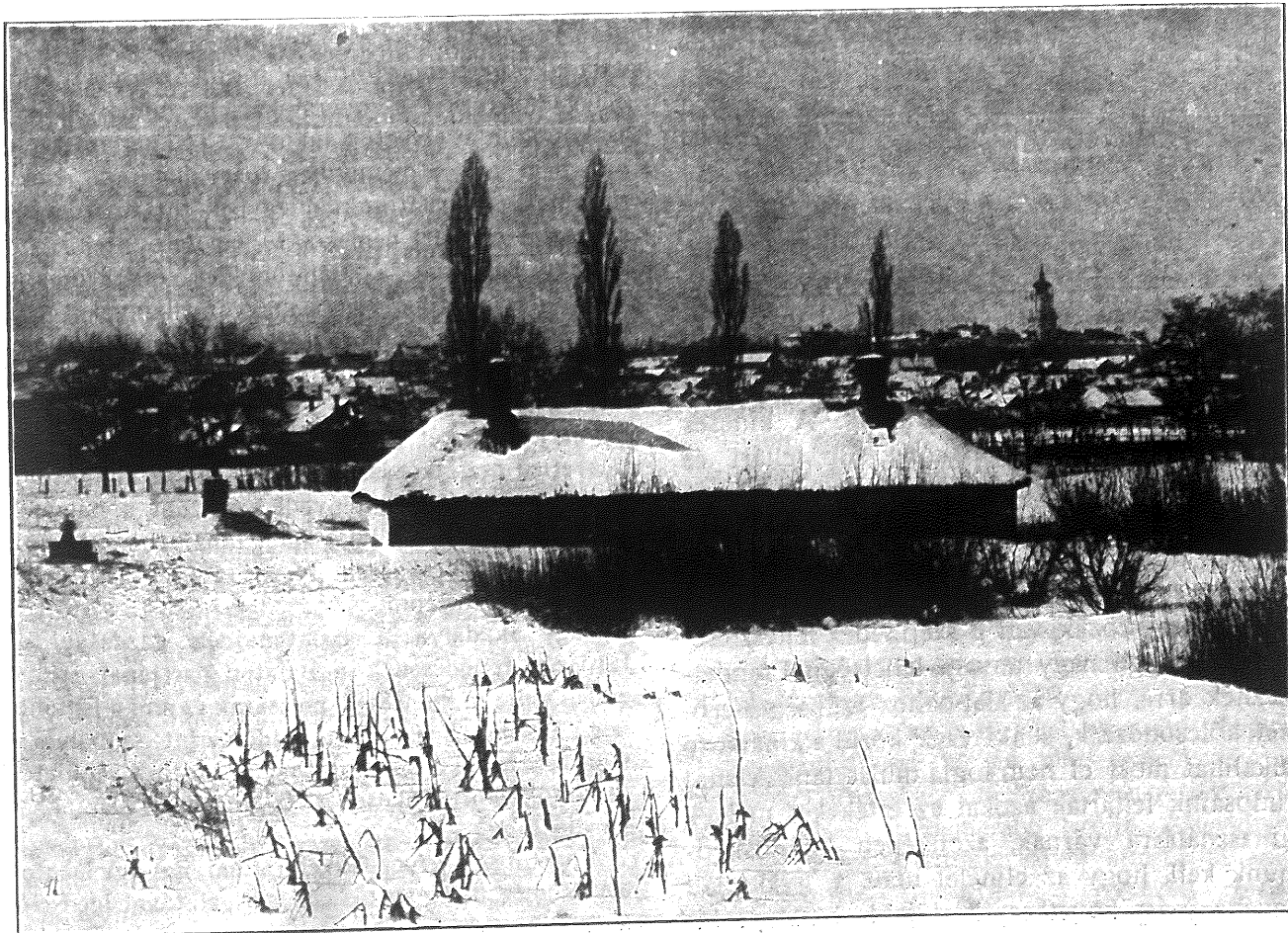
TARTALOM: A Balatonvidék kincsei. — A tihany-szántódi hid és egyébek. — Mit írtak a Balatonról? — A Balaton körül. — Hivatalos értesítések. — Hirdetések.

A Balatonvidék kincsei.

LÓCZY LAJOS egyetemi tanár, a Balaton tudományos feltárására alakult bizottság hírneves elnöke a Magyar Földrajzi Társaság legutóbbi közgyűlésén bejelentette, hogy a több mint két évtizeden át folyó tudományos buvárkodás a befejezése felé közeledik.

Oriási kincs az az anyag, melyet lelkes szeretettel, rajongó hevülettel összegyűjtöttek a Balaton előkelő tudósai: Eötvös Lóránd báró, Cholnoky Jenő, Böckh János, Harkányi Béla báró, Entz Géza, Bogdánfy Ödön, Illosvay

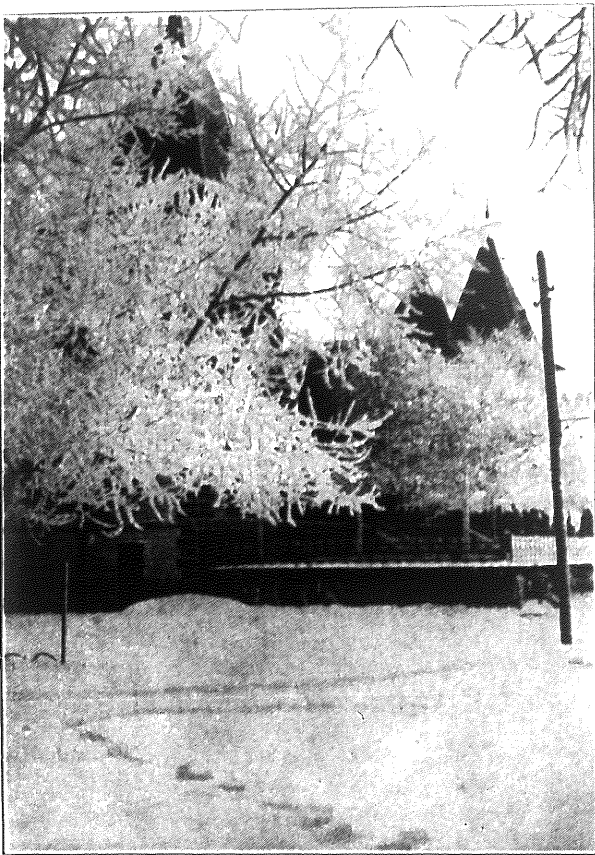
Lajos, Méhely Lajos, Békefi Remig, Jankó János, Istvánfy Gyula, Kuzsinszky Bálint, Lovasy Sándor és még sokan, Lóczy Lajos vezetése mellett. A mindössze három kötetre számított munka a végeredményben egy egész könyvtárt tesz ki. Valóban úgy van, a mint egyik tudósunk büszkén hivatkozott rá, hogy a világnak egyetlen része sincs tudományos módon úgy feltárva, mint a kincsekben gazdag szép Balatonvidék. A buvárkodás eredményének egy jelentékeny része külföldi nyelvre is le van fordítva. Most készül, ugyancsak Lóczy szerkesztésében, az egész tudományos

Keszthely téli köntösben. — Vajda Lászlóné felv.

anyagból népies rövidebb ismertetés, mely máris igen nagy érdeklődéssel találkozunk.

A tudományos feltárás azonban akkor lesz nemzetgazdaságilag igazán értékes, hogyha a feltárt kincseket gyakorlatilag hasznosítjuk. A fajok harcza, a népfajoknak egymás iránt való idegenkedése azokat az ösztönöket kelti életre, hogy mindegyik faj a maga fajtáját támogassa. Hisszük, hogy egyetlen szinmagyar fürdővidékünk is sokat nyer majd jelentőségben azzal, hogy a magyar a magyart jobban fogja támogatni, mint tette ezideig. A hazai pénzintézetek inkább fognak érdeklődni a balatoni kincsek iránt és azok kiaknázása cél-

Keszthely: Hullámszálló környéke télen. — Jakab Lajos felv.

jaira készségesebben adják a szükséges anyagi erőket, mint azt ezideig tapasztaltuk. A kincses Balaton és a kincses Bakony sok feltárt és még ezután feltárandó kincsei hisszük, hogy rövidesen mind gyakorlati alkalmazásra találhatnak.

Meg vagyunk győződve, hogy mindazok, a kiknek valami közük van e szép vidék fejlesztéséhez és eléggé nagy anyagi tehetséggel rendelkeznek arra, hogy az alapokhoz szükséges erőket kölcsönözzék, senki ezek közül a kínálózó alkalmat most el nem fogja mulasztani. A mint tudósaink feltárták azokat az értékeket, melyek kihasználásra várnak, azonképen gondoskodnunk kell, hogy az elmélet után a gyakorlati tevékenység következék. Ujabb balatoni bi-

zottságot kell alakítanunk, mely a Balatoni Szövetség vezetése és irányítása mellett a gyakorlati célokat valósítja meg. Ha szén vagy egyéb bányára vagy egyéb új kincsekre akadunk, nem elégséges csak megállapítanunk az értékes anyag létezését, hanem gondoskodni kell arról, hogy megfelelő gazdasági erők bevonásával új életképes bánya és gyári üzemek meginduljanak. Ha ezek értelmében cselekszünk, csak akkor lesz igazán nagy jelentőségük azoknak a tudományos megállapításoknak, melyeket lelkes tudósaink részletesen kidolgozva, elének helyeztek.

Nagyon örülnénk, hogyha a hivatkozott gyakorlati tevékenység' mielőbb megindulhatna és a békés gazdasági világ legelső nagyobb magyar munkája a Balatonvidéken nyujtana nemcsak reményt, de sikereket is.

A tihany-szántódi hid és egyebek.

KAPTUK a következő fejtegetést: Közel negyven év óta ismerem a Balatonvidék gazdasági és kulturális viszonyait. A népjólét a filloxera fellépése és a halászat összpontosított kezelése folytán tetemesen hanyatlott. Ezen segíteni lehetett volna akkor mindjárt a balatonparti vasut kiépítésével, ezzel kapcsolatosan iparvállalatok létesítésével és fürdőhelyek szaporításával és kiépítésével. A legfőbb tényező, a vasut a beállott visszaesés után körülbelül húsz évre épült meg. Ez lendített is valamit; megszorította a fürdőközönséget és a befogadóhelyeket és nyaralókat, de minek előnyét csak nyáron át élvezte a lakosság. Téli kereset azonban nem volt, a mennyiben iparvállalatok, szanatoriumok, internátusokkal egybekötött gazdasági, szőlészeti és ipari népiskolák nem létesültek.

Nagy hátránya a Balatonvidék érdekeinek a vasuti daczpolitika, mely a magyar államvasut és a délivasut között fennforog, óriási kárára a forgalomnak és a közönség kényelmének. Jól meggondolva a dolgot, nem tudjuk megérteni azt, hogy miért nem szabad a két vasutvállalat találkozási pontjain közvetlen csatlakozást létesíteni, mikor annak hátrányát mindkét fél szenvedni s viszont a nagyobb forgalom által előállott, letagadhatatlan előnyeit mindkét fél kölcsönösen élvezné. Ennek nem volna szabad megtörténni.

Nagy akadálya a Balatonvidék gazdasági és fürdőzési fejlődésének a Balaton partjának rendezetlen volta, a kiöntések, mocsarak és ami a legfőbb, hogy a Balaton vízállását ezidőszert szabályozni nem lehet, mi által a partmenti kultúra, épületek és fürdők fölött örökösen a víz- és jégkár Damokles-kardja függ.

A partot sok helyen fel kell tölteni. Ezt úgy lehetne elérni, még pedig kettős cél szolgálataival igen előnyösen, ha ott, ahol a part feltöltésre szorul, a Balaton

medre mélyítették és a kotrógépek által így felhozott főveny, kőszegélyzet felrakásával töltésül volna felhasználható. A Balaton mélyítése annak víztömegét szűkebb korlátok, illetően határok között is fenntartaná, a halászati érdekek veszélyeztetése nélkül. Nagy kiterjedésű területet lehetne gazdasági művelés alá venni a Balatonpart rendezése és vízállásának szabályozása által, mi búsán meghozná a befektetés kamatait.

Elengedhetetlen alapfeltétele a Balatonvidék biztos alapokra fektetett és állandósított fejlődésének a tihany-szántódi állandó hid kiépítése. Harmincz éve lovagolom ez eszme Pegasusát, a nélkül, hogy célhoz jutottam volna vele. Most utoljára indulok el vele abban a reményben, hogy megokolásaim segítségével a megvalósulás céljához tudom juttatni az eszmémet, tekintve a minden irányban előnyösen megváltozott körülményeket.

Mint tihanyi lakos és az apátság gazdatisztje, legelőször 1889. évben vettem fel ezt az eszmét Vaszary Kolos akkori pannonhalmi főapáthoz intézett emlékiratomban. Másodszer 1906. évben, mint szántódi gazdatiszt, a Budapesti Hirlap-ban. Harmadszor mint a Balatonért még most is lelkesülő nyugalmazott gazdatiszt a távolból. Első esetben kocsis- és gyalogközlekedésre alkalmas állandó hidat gondoltam. Változván a körülmények, a második esetben már mint vasuti és közlekedési hidat tapolcza-szántódi vasutvonallal. Most pedig, hogy a balatonmelléki vasut is kiépült, villamos vasuti és közlekedési hidat, Balatonfüred, Tihany és Szántód közötti villamos vasuttal, személy- és teherforgalomra, Tihanyban a hajókikötőnél állomással és kitérővel.

Az 1889. évi emlékiratomban, valamint az 1906. évi újsággazdaságomban kifejtettem, hogy a tihany—szántódi vízszorosnak tulajdonképen csak egyharmadrészét kellene áthidalni, mert a többi részén, a sekély víz miatt töltést lehetne készíteni. Ezen állítást a következőkkel motiválom, 1889. év január 11-én a jégem felmértem a Balaton szélességét Tihany és Szántód között, a legkeskenyebb részen és helyenkint a mélységét is. A szélesség 1058 méter, a mélység, közvetlenül a tihanyi félsziget csúcsánál 6—10 méter, azontúl a szántódi partig 50—150 centiméter. A mély víz szélessége, vagyis az apály-dagály járása 318 méter, a sekély víz szélessége pedig 740 méter. Tehát áthidalni csak 318 méter szélességű vizet kellene. A sekélyebb területen a régi időben is volt már töltés, mely az 1887-iki rendkívüli sekély vízállás mellett ki is emelkedett a vízből, úgy hogy a kocsis- és gyalogközlekedés ezen a töltésen történt egész a mély vizig és itt rakódtak be a kompba. Ezen töltés átellenében a tihanyi parton látható volt a régi kikötő 20 méter hosszú töltése.

Ez a villamos vasut és hid nagy személy- és áruforgalmat bonyolítana le. Somogy vármegyét el látná kőanyaggal, mészszel stb. Zalamegyéből. Viszont Zalamegyét terményekkel és takarmánnyal Somogy megyéből, mindegyiket azzal, a miben szű-

kölködik és így kiegyenlítené a kereslet és kínálat arányait. Balatonfürednek pedig oly rendkívüli nagy lendületet kölcsönözne, mely a legnagyobb mértékű hozzájárulást is megokoltá tenné.

Tata.

Weninger Mátyás,
ny. gazdatiszt.

Midőn a fentieket közöljük, felkérjük mindazokat, kiket az eszme érdekel, a kik az áthidalás mellett vagy annak ellene vannak, hogy észrevételeiket velünk közölni sziveskedjenek.

Mit írtak a Balatonról?

A Földrajzi Közlemények 1918. évi 6-ik füzetében olvassuk Lóczy Lajos dr. egyetemi tanár, Balatonbizottsági elnök jelentését a bizottság 1917.

Csopak: Régi ház a szőlők között. — Szilávi Károly felv.

évi munkálkodásáról. A többek között ezeket mondja:

«Mindinkább szűkebb szavúak lesznek e bizottság évi jelentései, annak jeléül, hogy feladatának befejezéséhez közeledünk.

Újabb vizsgálódásokról nem szólhatunk többet. Nem mintha a Balatonon és környékén nem volna több kutatni való. Ellenkezőleg.

A részletek kiegészítése, a tévedések kiküszöbölése, új adatok gyűjtése maradjon azonban a jövő tudósainak; az ő feladatuk leendő tőlünk elvetett magból felsarjadzott egészséges vetést gondozni és learatni, értékesítve azt közművelődésünk és közgazdaságunk javára.

A bizottság minden erejével azon van, hogy a Balaton-kutatásnak 25 év előtt megfogalmazott programját, a mely időközben nem remélt terjedelembre bővült, mihamarabb lerójjá. A gondviselés kegyes volt irántunk, szívós kitartással ápolt törekvéseinkkel eljutottunk a tervezett részlet-

tanulmányok befejezéséhez és közzéadásához is.

Dr. Jankó János hagyatéka, a Balaton-melléki lakosság anthropológiája ez, melyhez az adatok dr. Bartucz Lajos buzgólkodásával egybe vannak gyűjtve és tanulmányozásuk szövegezése is folyamatban van. Bartucz Lajos ez év szeptemberére ígérte a befejezett kézirat átadását.

Dr. Kuzsinszky Bálint 15 év előtt megkezdett és szedésbe került munkája a Balaton-melléki ókori és népvándorláskori leletekről és emlékekről tárgyi részében ki van nyomva: csak az előszó hiányzik még, hogy e nagyon régóta várt, késedelmes munka is a tudományos irodalomba kerüljön.

Nagy örömmel jelenthetem, hogy Társaságunk elnökének, dr. Cholnoky Jenőnek munkája a Balaton hidrografiájáról 20 ív terjedelemben, temérdek mellékletével, elhagyta a sajtót és a mélyen tisztelt Közgyűlés előtt fekszik. Kétségtől a balatoni tanulmányok között ez a legjelentősebb és legérdekesebb, mert magára a Balaton vizére és környékére vonatkozó kutatásokat és leírásokat tartalmazza. 1891 óta a legtöbb időt, költséget és a legnagyobb fáradságot a Balaton vizének szenteltük. Bizva várom, hogy Cholnoky Balaton-hidrografiája a várakozásokat és az általános érdeklődést ki fogja elégíteni. E kiadvány német fordítása is már sajtó alatt van.

A Balaton-környék geológiai térképe 1:75.000 mértékben 4 lapon a cs. és kir. katonai földrajzi intézetben színnyomás alatt áll. Kinyomatása azonban a gyorsajóknak katonai célokra való rendkívüli igénybevétele miatt nem egyhamar várható.

A nagy munkából nincs már egyéb hátra, mint a reám váró végszó, vagyis a földtani, morfológiai, hidrográfiai és archeológiai adatok alapján szerkesztendő paleográfiai és geomorfológiai összefoglalás, végül a Balaton-vidék beillesztése abba a nyugat-magyarországi nagy régióba, mely a Balkán, a Dinaridák, a Keleti Alpok és a Kárpátok alkotta gyűrűben hazánk nyugati részének földrajzi egysége.

Bőséges részlettanulmányok, megfogalmazott fejezetek vannak együtt e feladathoz. Sűrű levelezés és személyes eszmecsere folyik osztrák kollégáimmal e tárgyról.

Újabb kutatásaink a Kárpátokban és Horvátországban. Boszniában és Szerbiában mind több és több ismeretgyöngyöt csatolnak ahhoz a füzethez, melylyel ezt az utolsó részt balatoni tanulmányainkban hozzácsatolni óhajtjuk.

Vajha a mindenható gondviselés megadná nekem egészséggel még azt az egy-két évet élni, a mi a «Balaton tudományos tanulmányozásának eredményei» teljes befejezéséhez és német kiadásának létesítéséhez szükséges. Gondoskodom, hogy elmulásom esetére is a mű befejezetlenül ne maradjon. Sőt belőle egy népszerű összefoglalás is, melyet a laikus művelt közönség annyira vár, készüljön. Be kell látniok érdeklődő barátainknak a nagy közönségben, hogy a Balatonnak egy népszerű, mindent felölelő ismertetése csak az összes alap-

vető tudományos közlések elkészülte után írható meg.»

A Turistaság és Alpinizmus című folyóirat 1918. évi szeptemberi számában *Balatoni alkonyat* címen vezető helyen dr. Vagyázó János érdekes visszaemlékezését olvashatjuk. A közlemény mellett hat igen szép felvétel látható. Örülünk rajta, hogy laptárunk ily kedves formában emlékezik meg kincses vizünkről.

A **Zala** című napilap 1918. évi szeptember 11-iki számában az *aszófi áramszolgáltató telep* dolgával foglalkozik és reméli az ügyek helyes rendezését.

A tihanyi vár. Erdélyi László dr.-nak *A Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle* 1905-iki egyik füzetében megjelent érdekes cikkét olvassuk. A közlemény szerint «A tihanyi monostor vára a tatárjárás utáni években épült; az Árpádok végén beállott zavaros időkben világi urak és az Anjou-királyok hatalmába jutott, míg nem Zsigmond király uralma kezdetén perrel visszakerült az apátság birtokába. A mohácsi csata után Ferdinánd hive, Csóron András, mindjárt elfoglalta a János-párti apáttól először 1527-ben, majd végleg 1534-ben, s innen kezdve Tihany királyi vár maradt Rákóczi felkeléséig, mialatt a monostor szerzetesi élete teljesen szünetelt, sőt az első században az apátságnak is csupán a címét adományozták a királyok, javait pedig a vár fenntartására rendelék.»

Erdélyi főként a gazdasági szempontokat emeli ki, de megtudjuk azért, hogy a tihanyi várhoz hajó is tartozott. Még pedig naszádhajó, a somogyi parttal való összeköttetés fenntartására, benn a várban öreg tarack, szakállas ágyúk, aczélos puskák a hozzájuk való porral és golyóbisokkal, a lovasok számára szabályák, az ostromlók elriasztására tüzes kalácsok, tüzes lapták, tüzes lánczkoplyák. Hajót Tihanyánál is építettek, de a nagyobb naszádhajót Bécsből kapták Győrön át.

Takács Sándor szerint Győrből — Tihany és Veszprém várának szállított naszádokat úgy szállították a Balatonra, hogy Győrből alkalmasint a Rábán vontatták Vasvár felé. Innét tengelyen vitték át Túrje tájékára a Zalához, a melyen, mikor megdagadt, leúszhattak a naszádok a Balatonra. Persze ez csak feltevés, de alkalmasint így történt. A tihanyi hadiszereket Győrön át kapták, melynek a főkapitánysága alá tartozott a tihanyi kapitány.

A tihanyi vár egész őrsege mintegy 80 ember volt. Ennek egyharmada lovas. «Az őrseg fizetését kevés készpénzben, többnyire pedig ipari és nyersterményekben: fegyverben, ruhaneműekben, kenyérben, gabonában, borban s állatokban, húsban, kapta meg.»

Tihany várnak tíz falu fizette a telekadót. Négy Zalában: Aszófó, Örvényes, Szöllös és Füred. Hat pedig Somogyban: Szántód, Szamárd, Nagy- és Kisendréd, Csege és Lullya. A telekadón kívül készpénzbevételei voltak még a tihanyi kapitánynak az arácsi és csopaki, meg füredi malmokért.

Somogy tizedeit általában a pannonhalmi főapát

ság élvezte. Azon tömérdek somogyi falu között, a melyeket Török Bálint 1535-ben Tolnai Máté főapáttal és konventjétől 3000 forintért bérbe vett, megtaláljuk 8 olyan falu nevét, a melyek Pisky kapitány idejében Tihanynak adják tizedeiket.

A Balaton körül

Felkérjük szövetségi tagjainkat, hogy a módosított alapszabályok rendelkezései értelmében a szövetség kötelékébe újból belépni sziveskedjenek. A rendes tagok évi díja 20 korona. A rendes tagok tagsági díjuk fejében kapják a folyóiratot. A pártoló tagok évi díja 5 korona. Ezek tagsági díjuk fejében a szövetség egyes kiadványait kapják. Az alapító tagok díja az új alapszabályok szerint 500 korona, mely évi százkoronás részletekben is lefizethető. Az örök-alapító tagok díja egyszersmindenkorra fizetendő 2000 korona. Az alapító tagok is kapják a folyóiratot. Az alapszabályok rendelkezése értelmében csak azok a tagok jogosultak a szövetség által nyújtott kedvezéseket igénybevenni, a kik tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A kik tehát többévi tagsági díjjal tartoznak, ezek csak az esetben kaphatják tovább a lapot, ha tagsági kötelezettségeiknek eleget tettek. A nyomdai árak ma igen nagyok, s a folyóiratot csak úgy leszünk képesek továbbra is kiadni és sűrűbben megjelentetve, fejleszteni, ha mindenki, a ki velünk érez és gondolkodik, megteszi a lehető a szövetség anyagi alapjainak megerősítésére. A folyóiratot fejleszteni kívánjuk, de szükséges ehhez az, hogy nemcsak a tagsági díjak befolyjanak, de újabb belépőkkel is gyarapodjék a szövetség. A Balatonnak, ennek az egyedüli színmagyar fürdővidéknek fejlődése rendkívüli lehet, ha mindenki megteszi a kötelességét. Folyóiratunk ennek a vidéknek a fejlődéséért él és dolgozik, erősítése tehát a legjobban felfogott balatoni közérdek.

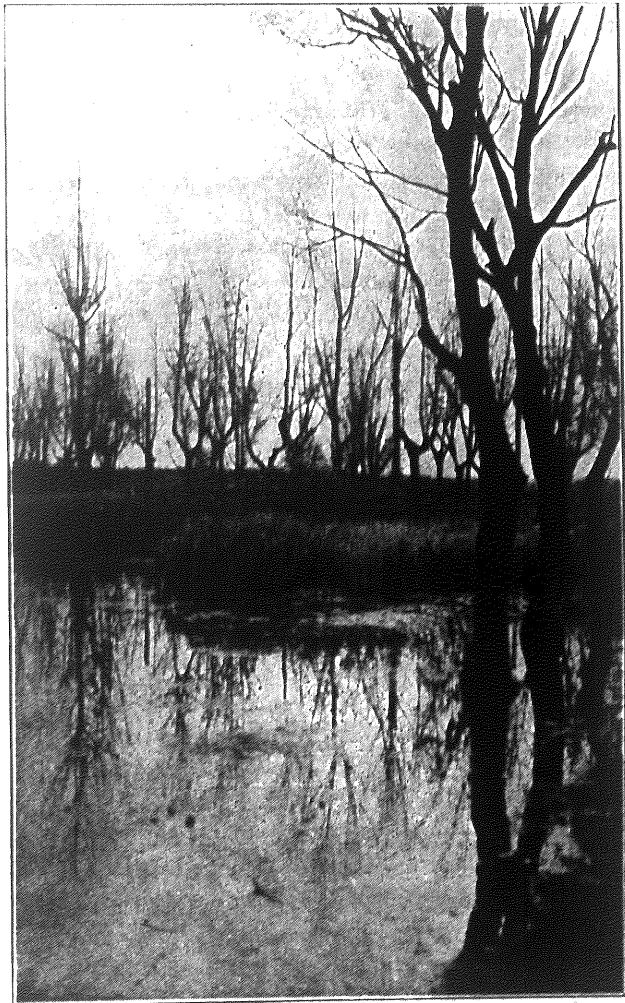
Vegyvizsgálati rendelkezés Somogykilitire. A földmívelésügyi miniszter a mezőgazdasági termények és élelmiszerek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása során a szükséges vegyvizsgálatok és ellenőrzési tevékenység szempontjából Somogy vármegye tabi járásában fekvő Kiliti községet 1918. évi szeptember hó 15-től kezdődőleg a székesfehérvári állami kezelésben levő törvényhatósági vegyvizsgáló állomás működése körzetéhez csatolta, minekfolytán az ezen község területéről vett hivatalos mintának itélkezés alapjául szolgáló vegyvizsgálatára a jelzett vegyvizsgáló állomás lesz illetékes.

A somogyi balatoni fürdők látogatottsága. A vármegyei hivatalos lap szerint az 1918. évi nyarán Balatonberényben 1270, Balatonkeresztúron 655, Fonyódon 1539, Balatonbogláron 2908, Balatonlellén 2127, Balatonszemesen 3079, Őszödön 91, Szárszón 2727, Balatonföldváron 1080, Zamárdin 542, Kilitin (Vilma-telep) 170, összesen 16.188 fürdővendég nyaralt. Ezek között 746 volt kül-

földi. A legtöbb Lellén 342, Fonyódon 160, Szemesen 142.

Kenessey Móricz. Veszprém félszázadon át működő közjegyzője, *Kenessey Móricz* udvari tanácsos, 82 éves korában elhunyt. A megboldogult több mint 50 éven át töltötte a nyarakat balatonfüredi villájában. A Balatoni Szövetség egyik leglelkesebb megértője és törekvéseinek egyik legbuzgóbb munkatársa, a szövetség igazgató-választmányának tagja s a számvizsgáló bizottság elnöke volt. Emlékét kegyelettel megőrizzük!

Veszprém ünnepe. A veszprémi Színművészeti Pártoló Egyesület 10 esztendő fennállásának év-

Balatonfüred: A vizpartján. — Kelndorfer Oszkár felv.

fordulóját ünnepelte szeptember 29-én. Az ünnepség tulajdonképpen *Óvári Ferencz dr.-nak*, a város képviselőjének és díszpolgárának szólt, a ki a Színpártoló Egyesület szervezésével, a pompás színház-épület és tartozékai megépítésével s azután köztulajdonba bocsátásával is kiváló érdemeket szerzett. Szép ünnepség keretében felvonultak a város különböző testületeinek küldöttségei és mondották el jókívánásaikat és köszönték meg azt a nagyjelentőségű tevékenységet, melyet az ünnepelt a város érdekében hosszú időn át kifejtett.

A Béalatelepiek. A Fonyód-Béalatelepiek *Ripka Ferenc dr.* elnöklete mellett tartották évi közgyűlésüket. Az igazgatóság jelentése mély elismeréssel van gróf *Zichy Béla* iránt, aki minden-

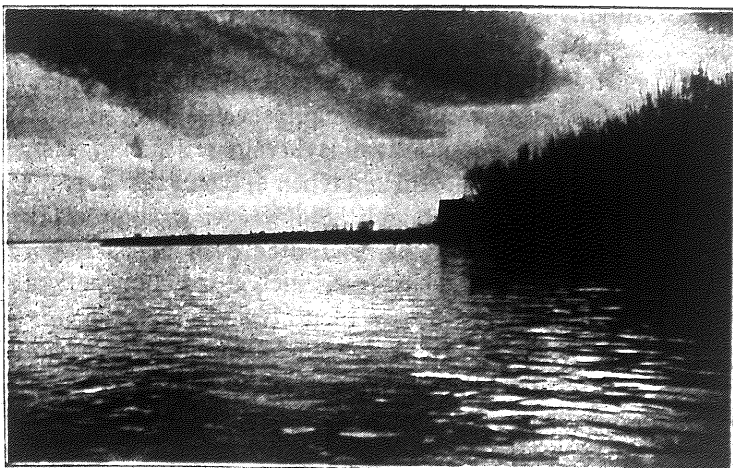

Balatonfüred: Elöntött rétek. — Kelndorfer Oszkár felv.

képen rajta volt, hogy a szép nyaralótelep ügyét előmozdítsa. Zichy gróf társaskocsit bocsátott az érdekeltség rendelkezésére és a telepi sétányon huszonnégy szép és kényelmes betonpadot készíttetett. Úgyszintén a tej és a főzelékfélékkel való ellátás tekintetében is nagy segítségre volt. Az érdekeltség az év folyamán jelentékeny parti építkezést végzett. Az erre vonatkozó határozat után felhatalmazták az igazgatóságot arra, hogy Szaplonczay Manó dr. emlékének megörökítése céljából alapot létesítsen s annak gyarapításáról megfelelő módon gondoskodjék.

A badacsonyi turista-út. A szövetség előterjesztésére Esterházy Miklós herceg megengedte, hogy a Badacsonyra felvezető turista-út kibővítéséhez szükséges erdőterületeket igénybevehessük. Ezzel a turista-út újjáépítésének dolga rendben van. A szövetség tervébe vette, hogy az útépítés keretében a Kisfaludy-forrást is befoglaltatja. Most a herceg akként határozott és ezt közölte a Szövetséggel, hogy a forrást az urodalom fogja keretbe foglaltatni.

Az első örökös alapító tag. Kvassay Jenő miniszteri tanácsos, a Balaton miniszteri biztosa, közölte a Szövetséggel, hogy a balatoni miniszteri biztosság a Balatoni Szövetség örökös alapító tagjai sorába belép 2000 koronás alapítvánnyal. 500 koronás alapítódíjjal ujabban beléptek: a Balatoni Halászati Részvénytársaság Siófokról, Barna Antal gyógyszerész Marczaliból, Rákosy Gyula dr. lapszerkesztő Budapestről, Burgján Lajos földbirtokos Köves-

Balatonfüred: Parti részlet. — Kelndorfer Oszkár felv.

kálról, Égész Egyesített Gyógyfürdők, Ingatlan és Szálló Részvénytársaság Budapestről.

A rokkantak bérvillája. A nyári közgyűlés kapcsán előterjesztést tettünk, hogy katonai rokkantak egyes esetekben bérvillákkal adományoztassanak meg. E tárgyban az Országos Hadigondozó Hivatal válaszirata érkezett a címünkre, a melyben közlik, hogy a hadigondozó hivatal a javaslatához és annak kivitelét célzó intézkedésekhez nem járulhat hozzá, mert nem teheti magáévá azon elvet, hogy rokkantak oly vagyonokhoz juttassanak, a melyek jövedelméből munka nélkül élhetnek meg, ez közgazdaságilag káros volna és homlok-

egyenest ellenkeznek a hadigondozásnak eddig mindig szemelőtt tartott és követett azon elvével, hogy minden támogatásra szoruló hadirokkant olyan foglalkozáshoz jusson, a melyben, habár csak rokkantságának megfelelő, de mégis produktív munkát tudjon kifejtetni azért, hogy a társadalomnak ismét hasznos tagja lehessen, ne érezze egyrészt azt, hogy rokkantsága folytán most már haszontalan tagjává vált a társadalomnak, másrészt pedig, hogy habár munkaképessége nem nem csökkent is teljes mértékben, mégis a társadalom volna köteles őt eltartani.» A kérdéshez kapcsolódó esetleges további hozzászólásnak szívesen adunk helyet.

A balatoni körút. Ismeretes olvasóink előtt, hogy a kereskedelemügyi miniszterium a szövetség előterjesztései alapján építteti meg az országos úthálózatokba bekapcsolódó balatoni körutat. A szövetség kérelmére az elmúlt tavaszon megtörtént a körút veszprémmegyei részének a műszaki bejárása és most októberben a zalavármegyei rész bejárása eszközöltetett. A miniszterium részéről Hartig Sándor államtitkár volt itt Forster osztálytanácsossal s a bejáráson a vármegyék is képviselve voltak. Szövetségünket az ügyvezető alelnök és a titkár képviselték. A bizottság megállapodott abban, hogy az építendő körút zalai szakasza legnagyobb részben a jelenlegi törvényhatósági út bevonásával lesz megépítve, úgy hogy az egész útvonal mentén szép kilátás nyíljen a Balatonra. A kérdéshez kapcsolódva

előterjesztést tettünk, hogy a székesfehérvár—siófoki útvonal is kiépíttessék. — E tárgyban Szerényi József báró volt kereskedelmi miniszter következő, október 8-áról kelt levelét vettük: «Folyó évi szeptember hó 10-én 4015. szám alatt kelt feliratára, melyben a székesfehérvár—siófoki törvényhatósági közútnak állami kezelésbe való vételét kéri, értesítem a szövetséget, hogy a nevezett közutat a Balaton körüli úttal együtt a háború után állami kezelésbe átvenni szándékozom abban az esetben, ha ehhez a törvényhozás a felhatalmazást megadja. Avégből azonban, hogy a székesfehérvár—siófoki tör-

vényhatósági közút, már állami kezelésbe vétele előtt is az automobilforgalom céljaira állandóan megfelelő állapotban legyen, utasítottam egyidejűleg Fejér és Veszprém vármegyék törvényhatóságait, hogy a szóbanforgó közút állandó jókarban tartására különös gondot fordítsanak.»

Balatonvidéki Villamosművek Részvénytársaság.
A Balatonvidéki Villamosművek Részvénytársaság újabb kibocsátású részvényeiből még a következők jegyezték: *Farkasvölgyi* és *Társaság*, *Fehér Sándor*, dr. *Berczeller Miksa* 50—50, ifj. *Kopácsy Ipoly*, *Guth Izidor* 2—2, *Szakovits Vendel*, *Krausz Antal* 5—5, *Hoch Mátyás* 6, *Tarcsay József* 3, *Isztsits József* 2, *Somogykéthelyi hit. szövetkezet* 10, *Morgenstein Mór* 3, *Fürst Sámuel* 8, *Misner Sándor* 10, *Pauk Sámuel* 8, *Kovács Pál* 10, *Rosenthal Samu* 5, *Misner Margit* 3, dr. *Mészöly József*, özv. *Oblatt Rudolfné* 10—10, dr. *Spitzer József* 5, *Bencsek Béla* 3, *Walter Ignác* 2, *Lukács Sándor* 3, dr. *Bernáth Béla* 2, *Fodor Gyula* 1, *Ritter Ottó*, *Hirschfeld Samu*, id. *Vass György* 10—10, *Király Imre*, *Pamotyay Gábor* 2—2, *Király Lajos*, *Baur Nándor*, *Jánossy Margit* 1—1, *Marton Gyula* 5, *Decker Aladár* 7, *Hilmayer Ignác*, *Hilmayer Ignáczné*, *Kárpáthy János* 3—3, *Hilmayer Imre*, *Gyutay Kálmán*, *Sényi József*, *Sényi Józsefné*, *Bakó Gyula*, *Farkas Marton*, *Gyenesdiási fürdőegyesület* 2—2, *Hetyey Lajos*, *Gyenesdiás község*, *Óvári Kálmánné*, *Badaacsonyi kultúregyesület* 10—10, *Farkas Vendel* 14, *Csorba Györgyné* 20, özv. *Látni Józsefné* 1, *Schwarz Emil*, *Steiner Imre*, *Vajda Elek*, báró *Kruchina Károly*, *Löffler Károly*, *Grosz Mór*, *Kluger Aladár*, *Ráth Aladárné* 5—5, *Ibos Nándor*, *Szegedy Gina*, özv. *Virusz Vinczéné*, *Pallaghy Dezsóné* 10—10, *Székely János* 4, *Zanyi Kálmán*, dr. *Geher Lambert*, özv. *Szűts Béláné*, *Kántor Ignác*, *Szlovák Ignác*, *Füzik János*, *Birkás Antal*, *Szöllösy Sándor*, ifj. *Gígi Károly* 1—1, *Móroc József*, *Huszár Károly*, *Torma Ferenc*, *Tóth Károly* 2—2, *Balás Béla*, *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*, *Szabadbattyán község*, *Gali János*, *Esterházy Pál gróf*, *Varjas Géza*, 10—10, *Löb Ignác*, *Schram Géza*, *Rosenthal Karolina*, *Óri János* 3—3, *Faragó Lajos*, *Merkler Ferenc*, *Birkás József*, özv. *Kukorelly Károlyné*, *Balatonyörök község*, *Klima József*, *Vági János*, *Bognár Károlyné*, *Lukács József*, *Csizmadia Károly*, *Finály Olga*, *Finály Itonka*, *Borsos Géza*, *Okola János*, *Szalay Gyula*, *Deák Ferencz*, *Mallaszky Gusztáv*, *Korcz Gyula*, *Perczel Imre* 1—1, *Burgyán Lajos* 20, *Milleker Lajos*, *Vonyarcvashegy község*, *Olasz Imre*, *Varga Vilmos*, *Pöcz Lajos*, *Hajda János*, *Öcsi Gyula*, *Patuki Gyula*, *Parragh Gyula* 2—2, *Lengyel István*, *Eppinger Gyuláné*, 6—6, *Rajkó Vincze*, *Bódis József* 5—5, *Jánosy Boldizsár* 4, *Somogyi Imre*, *felső Horváth Péter*, *Almási István*, *Kapuvári Imre*, *Körmendy János*, *Somogyi József*, *Pallos György*, *Hajda János*, *Antalfi*

József, *Eleven János*, *Horváth A. József*, *Csurgai Sándor*, *Kocsics József*, *Csiker Lajos*, *Kozma Sándorné*, *Körmendy Gyula*, *Marton Lajos*, *Varga János*, *Varga Vendel*, *Pintér Lajos*, *Peszlen József*, *Benedek Sándorné*, *Szabó József* 1—1, *Horváth József*, *Vági János*, *Szente Pál*, *Dull Pál*, *Vági József*, *Öcsi Károly*, *Szánthó Lajos*, *Gáspár Károly*, ifj. *Rosenthal Dániel*, *Varga Gyula*, *Ignácz Sándor*, *Vajda Ákos*, *Effinger Károly* 2—2, *Cseke Dezső*, *Natkay Zsigmond*, *Urr Pál*, özv. *Pócza Lajosné* 5—5, *Makai János* 3, *Mészöly Pál* 4, *Kamarás Mihályné* 10, *Varga Ferenc*, *Börzsönyi Gyuláné*, *Pámer István Mór* 10—10, özv. *Lakits Sándorné* 5, *Takács Jánosné*, *Varga Lászlóné* 4—4, özv. *Fisli Józsefné*, özv. *Varga Gáborné*, özv. *Takács Lajosné*, *Suly László*, özv. *Suly Edéné* 2—2, *Varga Istvánné*, ifj. *Kovács Istvánné*, *Bándy Károly* 1—1, *Wenninger Antal*,

Balatonfüred: A ref. templom. — Segesdy István felv.

Hajdu Lajos 3—3, *Szentgál község* 20, *Somogykéthelyi gyümölcsértékesítő és központi szeszfőző szövetkezet* 10, *Pöcz Dánielné* 1 drb részvényt. összesen 850 darab részvény 90100 korona értékben. Multkori kimutatásunk volt 5557 részvény 589.042 korona értékben. Összesen tehát 6407 darab részvény 679.142 korona értékben. (Folytatjuk.)

Hivatalos értesítések.

A Balaton hivatalos értesítőnk az örökös alapító, alapító és rendes tagok tagsági díj fejében kapják.

Megjelenik minden hó elsején és a szükséghez képest máskor is. Nem tagok részére előfizetési ár egész esztendőre 20 korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balatonfüredfürdő.

Kiadó- és laptulajdonos: Balatoni Szövetség.

A folyóirat szerkesztésére felügyel: Óvári Ferencz dr. szövetségi ügyvezető alelnök.

Felelős szerkesztő: Cséplő Ernő, szövetségi titkár.

Hirdetési áraink egész oldalon
egyszeri közlés 160 K, féloldalon
80 K, negyedoldalon 40 K.
Többzsöri hirdetésnél megfelelő
engedményt adunk.

HIRDETÉSEK

KÖZSÉGEK ÉS TESTÜLETEK KÖZÉRDEKŰ
HIRDETÉSEIT DIJMENTESEN KÖZÖLJÜK.

Kishirdetések ára 20 szög 4 K,
ezen túl minden szó 20 fill.
(Ennek értéke előre beküldendő)
Hirdetéseket fölvesz a kiadó-
hivatal: Balatonfüreden.

Lépjünk be a Balatoni Szövetségbe!

Örökös alapító díj 2000 K. Alapító díj 500 K. Rendes tagsági díj évi 20 K. Pártoló díj évi 5 K.

≡ APRÓ HIRDETÉSEK. ≡

Szőlőkötöző erős papírzsineg, rézgálicz, baltaczinmag
és kerekrepamag kapható a Balatoni Élelmező Szövet-
kezetnél Balatonfüreden.

Váth János: «Pannontenger csillaga» című könyve
kapható a Balatoni Szövetségnél. Ára 1 kor.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban
Balatonfüredfürdőn.

WELLNER GYULA

FOGÁSZATI MŰTERME

VESZPRÉM.

NYÁRON: BALATONFÜREDFÜRDŐ.

VILLA

állandó tartózkodásra szép kilátással a
Balatonra, megvételre kerestetik. Igények,
7—8 tágas szoba mellékhelyiségekkel, mel-
léképületekkel s nagyobb kerttel. Kívánatos
volna kisebb gyümölcsöskert, 3—4 hold
szőlő, présház pincével, teljes felszereléssel,
vncellér-lakással. Közvetítők kizárva. Rész-
letes ajánlatokat ármegjelöléssel kettős
borítékban «Villa» jellegével a kiadóhivatal
továbbít.

Müller Béla szobafestő és mázoló

Székesfehérvár, Vásártér 28. sz.

Elvállal mindennemű szakmájába vágó
munkát jutányos áron, gondos ki-
vitelben

A balatonparti nyaralás népszerűsíté-
se, a közlelmezési viszonyok rende-
zése csak a fürdőtelepek és községek
lakóinak szövetkezeti szervezkedése út-
ján lehetséges. Addig, míg a Balaton
mentén alkalmas gócpontokon, vagy
községekben nem teremtenek fogyasz-
tási szövetkezeteket, addig az élelmi-
szerek nehézkés beszerzése miatt mindig
sok panasz fog elhangzani. Ha a bala-
tonparti törzslakók és a villatulajdono-
sok egyesült erővel fogyasztási szövet-
kezeteket létesítenek, a nyaralók száma
hirtelen felszökik, mert a pihenést és
gyógyulást kereső közönség bizalommal
fog a balatoni fürdők felé zarándokolni.
8—10.000 korona alaptőkével minden
községben életképes «Hangya» szövet-
kezet szervezhető. Egy-egy üzletrész
25—30—40—50 korona lehet. A «Han-
gya» szövetkezeteket most kell szer-
vezni, hogy a fürdőidényben már mű-
ködhessenek. Felvilágosítások a szö-
vetkezetekre vonatkozólag a «Hangya»
igazgatóságánál, Budapest, IX., Köz-
raktár-utca 34. szám és a Balatoni
Szövetségnél szerezhető. Az országban
2200 «Hangya» szövetkezet működik.
Ezek összfordalma az 1917. évben
másfélszáz millió korona volt.

Balatonfüred gyógyfürdő.

Vasuti és hajóállomás. — Pósta, távirtda, telefon. —
Erzsébet szanatorium. — Nagy szállók. — Új gyógyfürdő. —
Szulfátos, földes, szénsavas, vasas és lithiumos ásvány-
vizek. — Ásványvíz palackozás és szétküldés. — Gyógy-
mechanikai intézet. — Röntgen labororium. — Ivókúra. —
Szakorvosok. — Gyógyszertár. — Felvilágosítást készség-
gel ad a fürdőigazgatóság. — Egész éven át nyitva van.

